

Sygn. akt: I ACa 902/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2014r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Wincenty Ślawski
Sędziowie:	SA Krystyna Golinowska SO (del.) Izydor Rekść (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Grażyna Michalska

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa **G. J. i R. J.**

przeciwko **Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 10 maja 2013r. sygn. akt II C 1702/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od G. J. i R. J. solidarnie na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym;

3. przyznaje i nakazuje wypłacić adwokatowi P. K. kwotę 6.642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote brutto ze środków Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodom z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 902/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 maja 2013r. w sprawie z powództwa G. J. i R. J. przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo i orzekł o kosztach procesu.

(wyrok k. 107)

Powyższy wyrok zapadł na podstawie poczynionych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny co do zasady podzielił i przyjął za własne, a z których wynika, że wyrokiem z dnia 12 lipca 2006 roku, w sprawie I C 278/02 z powództwa G. i R. J. przeciwko Bankowi (...) S.A. w W. o pozbawienie bankowych tytułów wykonawczych wykonalności Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwa co do obu tytułów. Jak wynika z uzasadnienia wyroku, powodowie nie wykazali w toku procesu zasadności kwestionowanych zdarzeń, na których oparto nadanie klauzuli wykonalności bankowym tytułom egzekucyjnym. Jak podkreślano, powodowie nie negowali, że w spłacie obu kredytów o numerach (...) i (...) doszło do zwłoki w płatnościach rat, czego konsekwencją było zaprzestanie dopłat do oprocentowania obu kredytów przez (...). Powodowie dążyli do restrukturyzacji kredytów prowadząc negocjacje z bankiem, jednakże zwłokę w spłacaniu rat obu kredytów preferencyjnych o cofnięcie dopłat do oprocentowania, bank, pismami z dnia 18.10.2000 roku, wypowiedział powodom obie umowy kredytowe wyznaczając termin do spłaty całego zadłużenia. Nie dając wiary powodom, że nie wiedzieli o wypowiedzeniu umów i uznając skuteczność wypowiedzenia, oraz mając na uwadze fakt, że powodowie zaprzestali spłacania obu kredytów, Sąd Okręgowy uznał za zasadne wystawienie przez bank tytułów egzekucyjnych, które po zaopatrzeniu w klauzule wykonalności, skierowane zostały do egzekucji.

W apelacji od wyroku Sądu Okręgowego powodowie zarzucili błędne ustalenie, że na skutek zwłoki w płatnościach rat doszło do zaprzestania dopłat do oprocentowania kredytów przez Agencję, i że wypowiedzenie umów kredytowych przez kredytującego nie zostało cofnięte i było skuteczne. Powodowie uzasadniali, że oba kredyty zostały im przez bank „przywrócone”, bowiem bank jeszcze w grudniu 2000 roku pobierał kapitał i odsetki w terminach wynikających z umów i nie zajął wszystkich środków na koncie powodów.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2007 roku w sprawie I ACa 1280/06 Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację powodów dzielając pogląd Sądu I Instancji o skuteczności wypowiedzenia umów kredytowych i braku podstaw do przyjęcia, że doszło do cofnięcia wypowiedzenia. Za istotne uznano, że w latach 1990-2000 powodowie nie spłacali rat kredytów w terminach, przez co utracili prawo do korzystania z preferencyjnych warunków i umożliwiło bankowi wypowiedzenie umów kredytowych.

W dniu 21 lutego 2011 roku G. i R. małżonkowie J. wnieśli o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w sprawie I ACa 1280/06. Powodowie wywiedli skargę na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. wskazując na istnienie nowych okoliczności faktycznych i dowodów, z których nie mogli skorzystać w poprzednim postępowaniu. Powodowie wskazali, że w lutym 2011 roku otrzymali od (...) (...) umowy nr (...) o współpracy (...) a pozwanym bankiem obowiązujące dla kredytów preferencyjnych (...). Jak wynikało z uzasadnienia skargi, bank wprowadził w błąd sąd orzekający składając jedynie umowę z roku 1995, która nie dotyczyła kredytów powodów, podczas gdy to umowy dopiero przez powodów wykryte winny dawać bankowi świadomość, że przegra proces. Powodowie wskazywali także, że skoro nie otrzymali wezwania do zwrotu dopłat otrzymanych z (...), to znaczy, że kredyty zostały im „przywrócone”.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 25 marca 2011 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił skargę jako w istocie nie opartą na ustawowej przyczynie wznowienia. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, iż skarga oparta na art. 403 § 2 k.p.c. nie odnosi się do okoliczności i dowodów jawnych z materiału poprzedniego postępowania, a tylko nie dostrzeżonych przez stronę, przy czym decydującym jest stan z zamknięcia rozprawy. Odrzucając skargę Sąd Apelacyjny w Łodzi ustalił, iż już w toku postępowania pierwotnego powodowie kwestionowali obowiązywanie dla przedmiotowych kredytów przedłożonej przez bank umowy z 12 lipca 1995 roku i w dniu 4 lutego 2006 roku wnosili o odroczenie rozprawy do czasu dostarczenia prawdziwej umowy zawartej z (...) zgodnie z zarządzeniem (...) Prezesa (...) z 4 marca 1997. Powodowie reprezentowani przez fachowego pełnomocnika nie wykazali inicjatywy zmierzającej do wykazania, czy rzeczywiście w dacie zawarcia umów kredytowych bank związany był z (...) inną umową niż ta z roku 1995, mimo iż fakt ten kwestionowali, podczas gdy nie było wówczas przeszkód by o umowy te zwrócić się do (...). W efekcie Sąd Apelacyjny ocenił fakty i dowody wskazane w skardze jako takie, z których powodowie mogli wcześniej skorzystać, a zaniechanie powodów, bez względu na przyczynę, nie daje prawa do skutecznego wznowienia

postępowania. Nadto Sąd Apelacyjny wskazał, iż powodowie nie wykazali, że treść tych umów miałaby wpływ na ocenę skuteczności wypowiedzenia kredytów i zasadności wystawienia bankowych tytułów egzekucyjnych.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oddalił wytoczone powództwo, stwierdzając jego bezzasadność, z uwagi na brak bezprawności działania pozwanego polegającego na wdrożeniu egzekucji na podstawie zaopatrzonych w klauzulę wykonalności tytułów egzekucyjnych. Tytuły te uprawniają pozwanego bank do ich realizacji z wykorzystaniem aparatu przymusu. Postanowienia o nadaniu klauzuli są prawomocne. Roszczenia powodów o pozbawienie tytułów wykonawczych wykonalności zostały prawomocnie oddalone. Skarga o wznowienie postępowania została prawomocnie odrzucona. Nie zachodzą zatem żadne okoliczności, które czyniłyby egzekucje nieprawidłową. Natomiast oczywistym skutkiem egzekucji świadczenia pieniężnego dla powodów jest sięgnięcie do ich majątku. Skoro brak jest przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, bez znaczenia pozostaje wysokość uszczerbku majątkowego powodów.

Sąd Okręgowy nie był władny w niniejszym postępowaniu badać ewentualnego wpływu treści wskazywanych przez powodów umów na prawomocne rozstrzygnięcie sprawy I C 278/02 (I ACa 1280/06). Prowadziłoby to do naruszenia zasady *ne bis in idem*. Za niezasadny, Sąd Okręgowy uznał wniosek strony pozwanej o odrzucenie pozwu. Sąd pierwszej instancji uznał bowiem, iż aktualnie zgłaszane przez powodów roszczenie nie jest tożsame z roszczeniem, które było przedmiotem rozpoznania w sprawie I C 278/02 i I ACa 1280/06.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. (uzasadnienie k. 108 - 109)

Powodowie zaskarżyli powyższy wyrok apelacją, zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego - tj. art. 415 k.c. poprzez jego niezasadne niezastosowanie i błędne przyjęcie, że zachowanie pozwanego nie było bezprawne - podczas gdy z okoliczności sprawy, wynika iż:

1. pozwany dopuścił się wadliwego zredagowania umów kredytowych, o których mowa w treści pozwu poprzez m.in. niezawarcia wskazań o okolicznościach, których skutkiem będzie zwrot udzielonych dopłat;
2. pozwany nie dopełnił obowiązku wynikającego z punktu (...)paragrafu (...) umowy nr (...), a który polegał na obowiązku podania przez niego w umowie kredytowej dokładnej nazwy przedsięwzięcia będącego przedmiotem kredytowania;
3. pozwany w toku postępowania IC 278/06 toczącego się przed Sądem Okręgowym w Łodzi - złożył świadomie nieprawdziwe zapewnienie o nieistnieniu dokumentów w postaci faktycznie obowiązujących umów o numerach (...) zawartych pomiędzy (...) oraz (...) Bankiem (...) S.A.

II. naruszenie prawa procesowego - mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

1. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 380 k.p.c. - poprzez niezasadne oddalenie dowodu z przesłuchania powodów w sytuacji, gdy fakty będące przedmiotem dowodu miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia;
2. przepisu art. 365 § 1 i art. 366 k.p.c. - poprzez błędne ustalenie, iż roszczenie dochodzone w niniejszym postępowaniu było objęte prawomocnym rozstrzygnięciem i stanowi powagę rzeczy osądzonej na gruncie niniejszej sprawy I C 278/02 i I ACa 1280/06.

- w konsekwencji powyższych zarzutów skarżący zarzucają Sądowi nierozpoznanie istoty sprawy.

W konkluzji skarżący wnoszą o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji celem ponownego rozpoznania.

Nadto z uwagi na udzielanie pomocy prawnej w ramach postępowania odwoławczego skarżącym z urzędu – wnieśli o rozważenie możliwości zasądzenia kosztów jej udzielenia od Skarbu Państwa z uwagi na fakt, iż nie zostały one pokryte w jakimkolwiek zakresie przez reprezentowanych.

(apelacja k. 120 – 125)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Podniesione w zgłoszonym środku odwoławczym zarzuty obraży w istocie zarówno prawa procesowego, jak i materialnego są chybione.

W pierwszej kolejności, odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego, mającego wpływa na treść rozstrzygnięcia, wywieść można, że wyrok Sądu Okręgowego został wydany na podstawie prawidłowych ustaleń, wynikających przede wszystkim ze złożonych dokumentów w tej sprawie. Także w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadnym było oddalenie wniosku dowodowego, bowiem powodowie nie wskazują żadnych istotnych okoliczności, które nie wynikają ze zgromadzonej w sprawie dokumentacji, a które mogłyby mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Samo tylko subiektywne przekonanie strony powodowej, że przytaczane przez nią twierdzenia będą wystarczające do uwzględnienia powództwa przed sądem pierwszej instancji, nie może zasługiwać na uwzględnienie. Z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której wyrok został wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona ich skutecznie nie podniosła lub nie przytoczyła, a w związku z tym nawet nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej. Skutek ten jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę zaniechania przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 541/11, Lex nr 1276235). Stwierdzenie, że art. 365 § 1 k.p.c. przypisuje prawomocnemu orzeczeniu sądu moc wiążącą nie tylko wobec stron i sądu, który je wydał, lecz również innych sądów, organów państwowych oraz organów administracji publicznej, a w wypadkach prawem przewidzianych także innych osób, oznacza jedynie tyle, że żaden z wymienionych podmiotów nie może negować faktu istnienia prawomocnego orzeczenia i jego treści, niezależnie od tego, czy był, czy nie był stroną tego postępowania. Jednakże mocy wiążącej prawomocnego wyroku w rozumieniu art. 365 § 1 k.p.c. nie można rozpatrywać w oderwaniu od art. 366 k.p.c., który przymiot powagi rzeczy osądzonej odnosi tylko "do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami". Granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej określa przedmiot rozstrzygnięcia i jego podstawa faktyczna, natomiast jej granice podmiotowe obejmują tożsamość obydwu stron procesu, a więc powodów i pozwanego. Zatem wiązanie sądu prawomocnym orzeczeniem, zapadłym w innych sprawach (IC 278/02 i I ACa 1280/06), na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. występuje w zasadzie przy tożsamości nie tylko przedmiotowej, ale i podmiotowej tych spraw. Tak jednak postawione zarzuty, nie mogły doprowadzić do zmiany, bądź uchylenia wyroku. Zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji należało uznać za prawidłowe, tak pod względem ustaleń faktycznych, jak i oceny materiału dowodowego.

Zarzut naruszenia prawa materialnego tj. art. 415 k.c. również nie może się ostać. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma dla istoty tej sprawy, związku pomiędzy wadliwym zredagowaniem umów kredytowych, które nota bene zostały podpisane przez powodów, a istotą powództwa, którą jest czyn niedozwolony, polegający na fałszywym rzekomo, złożeniu oświadczenia przez pełnomocnika banku. W ocenie sądu kwestia ta powinna być rozpoznawana w powództwie egzekucyjnym, a nie w obecnym procesie apelacyjnym. Żadnego znaczenia dla istoty sprawy nie ma również okoliczność, że pozwany nie dopełnił obowiązku, polegającego na podaniu w umowie kredytowej dokładnej nazwy przedsięwzięcia będącego przedmiotem kredytowania. W ocenie Sądu II instancji uchybienie to nie ma żadnego wpływu na istotę roszczenia objętego tym powództwem.

W przedmiotowej sprawie wszystkie roszczenia banku wywodzą się bezpośrednio z umów kredytowych zawartych pomiędzy pozwanym bankiem, a powodami. W umowach tych zawarte są wszystkie ogólne warunki współpracy z bankiem, na mocy których następować powinny rozliczenia spłaty kredytu. Istniały również umowy oddzielne, kontraktowe pozwanego banku z (...). Natomiast, żadne obowiązki oraz prawa z umów zawartych pomiędzy bankiem a Agencją nie oddziaływały bezpośrednio na powodów. Umowy łączące pozwanego z Agencją przewidywały zasady na jakich bank będzie prowadził kredytową w zakresie finansowania rolnictwa, jakie będą dopłaty Agencji do oprocentowania komercyjnego, stosowanego przez bank w umowach kredytowych oraz jakie będą rozliczenia tych dopłat między bankiem a Agencją. W związku z czym dla kredytobiorców nie ma znaczenia czy pomiędzy bankiem a Agencją taka umowa obowiązywała, bowiem w żaden sposób nie wpływa na kształt umów kredytowych, które były zawarte i podpisane przez powodów. Wyłącznie z umów kredytowych wynikało, że w przypadku zadłużenia w spłacie kredytu, bank może wypowiedzieć kredytobiorcy umowę. Natomiast, powoływanie się przez powodów na inne umowy zawarte przez bank z innymi podmiotami, które nie dotyczą powodów w sposób bezpośredni jest bezzasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny podzielając zdanie Sądu Okręgowego - oddalił apelację jako bezzasadną.

Na podstawie art. 98 § 1 – 3 w zw. z art. 108 § 1 kpc i art. 391 § 1 kpc oraz § 2 ust. 1 - 2, § 6 pkt 6 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanych A. i I. małżonkóej. kwotę 5.400 złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Zaś, na podstawie § 2 ust. 1 - 3, § 6 pkt 7 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), Sąd Apelacyjny zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz pełnomocnika powódki kwotę 6.642 złotych, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.